

مطالعات زبان و ادبیات

تهران - خرداد ۱۳۹۷

وجه زیباشناسانه باغ ایرانی در هنر و ادبیات ایران

فاطمه برمکی^۱، فرشید میرجوادخانی^۲

۱- مربی گروه آموزشی هنر، دانشگاه محقق اردبیلی

۲- کارشناس هنر اسلامی

چکیده

بی شک هنگامی که سخن از باغ ایرانی است باید متوجه جهان فرهنگ ایرانی بود. فرهنگ ایرانی از مرزهای چین تا مدیترانه، از دره سند تا دریای سیاه، از آمودریا تا فرات، پهنه گسترده ای است که عناصر فرهنگی آن در بیرون از حدود خود نیز تاثیر گذارده اند، مانند تأثیر بر باغ آرایی هند در دوره باشکوه هنری بابر، تاثیر در باغهای جهان اسلام در عرصه وسیعی از بغداد و شمال آفریقا تا اندلس که باغ الحمراء نمونه ای دیدنی از آن است. بی شک این تاثیر گذاری، به همراه تاثیرات جهانی دیگر پدیده های فرهنگ ایران مانند: موسیقی، شعر و معماری تجلی نموده است. باغ ایرانی، بازسازی رخداد کیهانی و زایش دوباره جهان مینوی است. روش طرح و ایجاد چنین ساحتی بی شک وابسته به هستی شناسی فرهنگ ایرانی می باشد، آفرینندگان و طراحان باغ ایرانی با راه یافتن به اقلیم هشتم و یافتن حضور از دست رفته اولیه و بازگشت به جوهره وجود خویش و انطباق با مرتبه وجود اساس طرح و بازآفرینی خود را هستی بخشیده اند. مقاله حاضر که به روش کتابخانه ای صورت پذیرفته ضمن کندو کاو در مفهوم باغ ایرانی در نزد شاعران فارسی به کارکرد آن در حوزه معماری پرداخته است، برآیند تحقیق نشان از آن دارد که به جهت گستره معنایی باغ در هنر ایران، هنرمندان نیز در آثار خود این مفاهیم را بکار بسته اند و باغ در هنر ایران از دو وجه زمینی و آسمانی برخوردار گشته است.

کلمات کلیدی: ادبیات، شعر، باغ ایرانی، معماری باغ،

^۱ کارشناس ارشد هنر اسلامی، عضو هیات علمی دانشگاه محقق اردبیلی

Email: F.barmaki@uma.ac.ir